

Saksframlegg

Eierskapsmelding for Agder Energi

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
18/18	Formannskapet	14.02.2018
13/18	Kommunestyret	15.02.2018

Rådmannens forslag til vedtak:

Søgne kommune vedtar eierskapsmeldingen slik denne foreligger etter eiermøte 01.12.2017.

Bakgrunn for saken:

Kommunene som er eiere av Agder Energi har gjennom 2017 arbeidet med rullering av eierskapsmeldingen. Innholdet har vært drøftet gjennom gruppeprosesser i flere møter, og endelig utkast ble presentert av AU i eiermøte 1. desember 2017. Det ble da også sagt at hver enkelt kommune gjennom vinteren skulle behandle utkastet på egen hjemmebane, slik at dokumentet kunne vedtas endelig i løpet av første halvår 2018.

Saksutredning:

Eierskapsmeldingen for Agder Energi uttrykker Agderkommunenes felles holdninger og ambisjoner som eiere i Agder Energi. Meldingen beskriver hvordan kommunene skal utøve eierstyring i selskapet de sammen er flertallseier av, og hvordan de organiserer seg for å være aktive, krevende og forutsigbare eiere. Det anses som viktig å vise omverden at kommunene tenker langsiktig og er eiere med høye ambisjoner for selskapet.

Det er ønskelig at kommunene vedtar eierskapsmeldingen før eiermøtet 2. mars. Grafisk utforming av eierskapsmeldingen vil skje i etterkant av kommunens behandling.

Rådmannens merknader:

Ingen merknader.

Vedlegg

1 Eierskapsmelding for Agder Energi

Manuskript til ny eierskapsmelding fra Agdereierne

(Dokumentet ble opprinnelig distribuert i forkant av eiermøte 01.12.2017. Merk at det i pkt. 3 er foretatt en mindre presisering etter innspill i eiermøte).

...

(Framsida)

Kommunene på Agder
Eierskapsmelding for Agder Energi

Felles arv, ansvar og muligheter

2018

...

(innsida omslag)

Agder Energi

Agder Energi foredler og forvalter fornybar energi. Konsernets virksomhet omfatter produksjon, distribusjon og salg av energi, hovedsakelig basert på vannkraft. Selskapets visjon er å være et ledende norsk konsern innen fornybar energi.

Alle energiselskap i Norge som produserer strøm basert på vannkraft skal minimum ha 2/3 offentlige eiere. Agder Energi eies i dag av alle kommunene på Agder og Statkraft. Kommunene eier forskjellige aksjeprosenter som til sammen utgjør 54,47% av aksjene.

Denne eierskapsmeldingen er Agderkommunenes felles uttrykk for holdninger og ambisjoner for Agder Energi, og beskriver hvordan kommunene utøver eierstyring i selskapet de sammen er flertallseier av.

Innhold:

1. Langsiktige eiere av et samfunnsviktig selskap
2. Strategiske føringer for Agder Energi
3. Kapitalisering og utbytte
4. Styresammensetting
5. Lederlønninger
6. Agder Energi skal være et samfunnsansvarlig og kundeorientert selskap
7. Slik organiserer Agdereierne sitt eierskap
8. Aksjonæroversikt

Felles arv, ansvar og muligheter

Å forvalte fellesskapets ressurser gjennom Agder Energi er en viktig oppgave for kommunene på Agder. Utgangspunktet er lokale naturressurser som gjennom generasjoner har vært viktig for samfunnsbyggingen i landsdelen. Konsernet vi i dag kjenner som Agder Energi ble dannet 30. juni 2000, men verdiene som forvaltes er en arv bygget opp siden slutten av 1800-tallet.

Norsk vannkraft forvalter en viktig del av løsningen på klimautfordringene. Agder Energi løser også flere samfunnskritiske oppgaver. I tillegg leverer selskapet økonomiske resultater som kommer innbyggerne på Agder til gode.

For å sikre egne verdier og godt eierskap i Agder Energi er det viktig for Agderkommunene å være mest mulig samstemte. Det er også avgjørende at kommunene holder seg oppdatert på relevante områder og organiserer seg slik at de er i stand til å være aktive, krevende og forutsigbare eiere. God forvaltning av et offentlig eierskap krever at det arbeides kontinuerlig i et balansepunkt mellom selskapets og eiernes interesser. Selskapets styre, administrasjon og eierne har ulike roller i dette arbeidet.

Eierskapsmeldingen formulerer felles politikk og rammer som skal vare over tid og bidra til forutsigbarhet både for selskapet, markedet og omgivelsene. Forutsigbarhet er også viktig for kommunene.

Med utgangspunkt i effektiv produksjon, salg og distribusjon av fornybar energi, som i hovedsak er basert på vannkraft, mener Agdereierne at kostnadseffektivitet kombinert med innovasjon og kundefokus avgjør videre suksess for Agder Energi. Eierkommunene følger også med på utviklingen i energisektoren nasjonalt og internasjonalt, og mener det til en hver tid er viktig å vurdere potensialene i ulike typer samarbeid, eventuelle fusjoner og oppkjøp. Forutsetningen vil uansett alltid være merverdi for eierne og at kommunene har kontroll over selskapet.

Eierskapsmeldingen har blitt til i en prosess som startet i 2016. Den tar utgangspunkt i en bred kartlegging blant politikere og administrative ledere i de 30 Agderkommunene og temaene i meldingen er bearbeidet og diskutert i Arbeidsutvalget og eiermøter gjennom 2017. Kommunene har også hatt meldingen til endelig vurdering før den ble vedtatt.

Bjørn Ropstad

Leder av Arbeidsutvalget for eierkommunene i Agder Energi

1. Langsiktige eiere av et samfunns viktig selskap

Agdereierne er stolte av å være majoritetseiere i et av Norges største selskaper innenfor fornybar energi. Gjennom Agder Energi er kommunene på Agder viktige medspillere for en omstilling til en grønnere og mer bærekraftig Europa. Samtidig forvalter selskapet, på vegne av innbyggerne, lokale naturressurser og verdier bygget opp gjennom flere generasjoner.

- *Agdereierne er langsiktige eiere i Agder Energi som er et samfunns viktig selskap*
- *Kommunene gir sin tilslutning til det langsiktige eierskapet ved jevnlig å fornye en viljeserklæring om eierskap, normalt med fire års mellomrom og midt i perioden mellom kommune- og fylkestingsvalgene.*

2. Strategiske føringer for Agder Energi

Agder Energi forvalter fellesskapets verdier og har en viktig rolle i morgendagens fornybare samfunn. Kraftsystemet er også samfunnskritisk infrastruktur og avgjørende for verdiskaping i Norge. Samtidig er endringer som følge av flere nye fornybare energikilder, lovpålagte og nødvendige investeringer og usikre strømpriser utfordringer som hele energibransjen står ovenfor. Bransjen i Norge er også svært fragmentert. Dette gir kompetanse- og koordineringsutfordringer i en tid der effektivisering og videreutvikling er avgjørende for å lykkes.

Fokus på lønnsomhet, kontinuerlig effektivisering, innovasjon og utvikling av nye kundeorienterte tjenester blir avgjørende viktig i årene som kommer. Selskapet bør søke å utnytte strukturelle muligheter innenfor en energisektor i endring samtidig som det må anerkjenne sin regionale utviklingsrolle. Dette konkretiseres gjennom følgende strategiske føringer og ambisjoner:

2.1 Lønnsomt og forutsigbart

- *Agder Energi skal være et av de mest lønnsomme kraftkonsernene i Norge*
- *Selskapet skal skape verdier i en verdikjede som spenner fra vannkraftproduksjon til forbruk av energi*
- *Virksomheter som ikke har en sentral plass i verdikjeden kan avhendes og investeringer utenfor verdikjeden bør unngås*
- *Svingninger i strømprisen tilsier at selskapet bør ha en fornuftig prissikringsstrategi som kan bidra til risikoavdemping.*

2.2 Kontinuerlig effektivisering i hele verdikjeden

- *Agdereirene forventer at Agder Energi kontinuerlig utvikler mer kostnadseffektive og optimaliserte driftsformer, spesielt innenfor tradisjonelle virksomhetsområder og administrasjon*
- *Selskapet skal ha som mål å være Norges mest kostnadseffektive kraftkonsern og det forventes at både styret og administrasjonen løpende sammenligner seg med andre sammenlignbare selskaper på relevante effektivitetsindikatorer.*

2.3 Fornøyelse og nye tjenester

Klimaendringene, økt prispress på tjenestene og digitaliseringen av samfunnet forplikter Agder Energi til fornyelse.

- *Agdereierne forventer at Agder Energi tar aktivt del i det grønne skiftet gjennom å være et kundeorientert selskap som kontinuerlig utvikler konkurransedyktige løsninger for både nærings- og privatkunder*
- *Tilgang på regulerbar kraft, god magasinkapasitet og nærheten til Europa forventes å gi Agder Energi tilgang til spennende og økonomisk lønnsomme forretningsmuligheter i årene som kommer*
- *Nye forretningsmuligheter skal ha sin naturlige plass innenfor verdikjeden og komplementere denne*
- *Agder Energi må i sin kapitalallokering sikre at ikke all investeringskapasitet går til etablert virksomhet og at tilstrekkelig kapital gjøres tilgjengelig for utvikling av ny virksomhet innenfor verdikjeden.*

2.4 Rom for en regional utviklingsrolle

Agder Energi er et stort selskap som er viktig for regionens renommé og utviklingsevne. Selskapet skaper verdier som kommer alle innbyggere til gode, representerer arbeidsplasser og aktivitet på hele Agder og gir en rekke ringvirkninger i lokalsamfunnene. Kommunene ønsker også at selskapet:

- *Påtar på seg definerte regionale utviklingsroller dersom aktivitetene ligger innenfor selskapets verdikjede og bidrar til verdiskapning i selskapet*
- *Deler av sin kompetanse og er aktiv støttespiller også for andre som jobber for utvikling i regionen.*

2.5 Åpent for å vurdere strukturendringer

Med utviklingen i kraftbransjen som bakteppe forventes det i årene som kommer strukturendringer i energibransjen og at slike endringer vil påvirke Agder Energi. Endringstider innebærer også muligheter for verdiskapning. Dette er bakgrunnen for at:

- *Agdereierne er åpne for verdiskapende strukturendringer*
- *Resultater av eventuelle strukturendringer skal sikre at Agderkommunene alene eller sammen med andre kommuner beholder sitt aksjeflertall i selskapet.*

3. Kapitalisering og utbytte

Kapitalisering av selskapet og nivået på utbytte til eierne henger nøye sammen. Gjennom aksjonæravtaler er det gitt Agdereiernes styrerepresentanter myndighet til å bestemme selskapets årlige utbytte innenfor ansvarlige rammer. Kommunenes holdning er at overskudd som ikke utbetales som utbytte, er å regne som kapitaltilførsel til selskapet og dermed grunnlag for ny vekst.

Nivået på utbytte er viktig for å sikre at Agder Energi er et kapitaleffektivt selskap med tilstrekkelig ressurser for å gjennomføre sine strategier. Gitt Agdereiernes langsiktige horisont for eierskapet er også utbytte en mekanisme som kan sikre eierne en god og løpende avkastning. På denne bakgrunnen presiserer kommunene følgende om kapitalisering og utbytte:

- *Med utgangspunkt i markedsverdien på selskapets eiendeler skal Agder Energi ha en fornuftig gjeldsgrad og egenkapitalandel*
- *Eierne har som målsetning at selskapet skal ha en rating på BBB+ eller bedre*

- *Utbytteforventningene til Agder Energi skal være høye, men samtidig ansvarlige og tilpasset selskapets investeringsplaner, resultater, gjeldsgrad, rating, økonomiske prognoser og vesentlige hendelser. Dette sikres gjennom følgende mekanismer:*
  - *Agdereierne signaliserer normalt sin utbyttepolitikk i 3-års sykluser*
  - *Forutsigbarhet sikres gjennom at årets utbytte normalt beregnes utfra forrige års resultat i selskapet*
  - *Hvert år foretas det en vurdering av hvorvidt utbytteneivået beregnet utfra utbyttepolitikken er ansvarlig.*

4. Styresammensetting

Agder Energi har et styre bestående av 12 personer hvor de ansatte, Statkraft og Agdereierne utnevner 4 representanter hver i tillegg til vararepresentanter. Agdereierne ser gjerne at styret i fremtiden blir mindre i størrelse dersom kontrollen, som i dag ivaretas ved at Agdereierne oppnevner leder og nestleder, kan opprettholdes.

- *Agdereierne anser utnevnelse av kompetente styremedlemmer som en av sine viktigste oppgaver*
- *Agdereierne har gått fra tidligere å oppnevne personer med politiske verv til i dag å oppnevne uavhengige personer basert på kompetanseprofil. Agdereierne vil fortsette denne praksisen da den i større grad sikrer styremedlemmer med kompetanse til å kontrollere og videreutvikle selskapet. Det er også viktig at styremedlemmene ikke kommer i habilitetskonflikt med politiske verv*
- *Arbeidsutvalget fungerer som valgkomite og foreslår kandidater til de fire kommunalt valgte styreplassene med vararepresentanter. Utover å søke etter kandidater som kan sikre god styring, kontroll og strategisk utvikling av selskapet skal Arbeidsutvalget forsøke å sikre regional og politisk kompetanse blant styremedlemmene. Det skal tas hensyn til kjønnsbalanse, men ikke partitilhørighet eller geografisk tilhørighet*
- *Arbeidsutvalget skal normalt en gang i året evaluere styrets og de kommunalt valgte styremedlemmenes arbeid. Dette skjer som regel gjennom personlige intervjuer med hvert av medlemmene*
- *Agdereierne forventer at selskapets styre med jevne mellomrom også foretar interne styreevalueringer.*

5. Lederlønninger

Agder Energi er et av landsdelens viktigste selskaper og skal til en hver tid ledes av høyt motiverte og kompetente ledere. Selskapets betydning og potensialer er egnet til å tiltrekke seg de fremste talentene og ledere med dokumenterte resultater. Som offentlig eid selskapet som forvalter fellesskapets ressurser står også Agder Energi i en god tradisjon for sunn nøkternhet. På denne bakgrunn presiserer Agdereierne at:

- *Det er styrets ansvar å fastsette lederlønningene i selskapet. Disse skal være konkurransedyktige, men ikke lønnsledende*
- *Bruk av bonuser til ansatte i topplederstillinger bør unngås*
- *Selskapet bør i sin årsrapport opplyse om avlønningen til alle i konsernledelsen og ikke bare konsernsjefen.*

6. Agder Energi skal være et samfunnsansvarlig selskap

Som en av Norges største leverandører av fornybar energi er Agder Energi et selskap som i betydelig grad bidrar til et mer bærekraftig samfunn.

Agder Energi bidrar videre til fellesskapet gjennom å levere gode økonomiske resultater og derigjennom tilby sikre arbeidsplasser samt betaling av skatter og avgifter.

- *Agdereierne forventer at Agder Energi, som forvalter av fellesskapets verdier og naturressurser, skal være et foregangsselskap og vise samfunnsansvar gjennom forretningsdrift basert på klare etiske retningslinjer som tar hensyn til mennesker, miljø og virksomhetens omgivelser i et bærekraftig perspektiv*
- *Forventningene til selskapets samfunnsansvar gjelder alle selskaper tilhørende Agder Energi-konsernet.*

7. Slik organiserer Agdereierne sitt eierskap

Ethvert selskap trenger eiere som vet hva de vil med sitt eierskap, og som gir styret og selskapet føringer og rammebetingelser som gjør det mulig å innfri forventningene.

For kommunene på Agder skal eierskapet i Agder Energi utøves i det offentlige rom, kommunene har ikke mulighet til raskt å tilføre selskapet ny kapital og for de fleste kommunene er forutsigbarhet i inntekter av stor betydning. På ulike måter innvirker denne type forhold på selskapet og hvordan eierskapet kan utøves, men ikke minst understreker det behovet for å opptre mest mulig samlet. En koordinert eiergruppe gir selskapet tydeligere arbeidsbetingelser som igjen sikrer eierne økt verdiskapning.

Agdereierne ønsker å bygge videre på eksisterende avtaler og gode erfaringer med organiseringen av sitt eierskap:

- *Eiermøte samles normalt 3 ganger i året og er åpent for media og andre som ønsker å delta som observatører. Hver kommune utnevner en egen representant og vararepresentant til Eiermøte. I tillegg deltar normalt også kommunenes rådmenn*
- *Eiermøtet har som mål å samle seg til enighet og ved behov kan det gjennomføres prøvevoteringer. Stemmene vektet etter kommunes eierandeler i Agder Energi*
- *Eiermøte oppnevner en valgkomite som blant de oppnevnte medlemmene av Eiermøte foreslår kandidater til Arbeidsutvalget. Sammensetningen av Arbeidsutvalget skal i størst mulig grad hensynta politisk erfaring, geografi og kjønn. I tillegg skal fornuftig kontinuitet tilstrebes*
- *Eiermøte og Arbeidsutvalget er fristilt fra enkeltkommuner og Agder Energi, og skal ha et eget sekretariat*
- *Eiermøtet og Arbeidsutvalget skal fokusere på forhold som kan bidra til positiv verdiutvikling av selskapet. Eiermøte og Arbeidsutvalget behandler ikke enkeltsaker som knytter seg til drift eller naturlig hører inn under styrets ansvar*
- *Det er selskapets styre som er ansvarlig for at det til en hver tid er fokus på muligheter for verdiskapning og effektivisering. Dersom strukturelle endringer kan øke verdiskapningen for eierne skal også Arbeidsutvalget sammen med styret ha en proaktiv rolle i slike vurderingsprosesser.*

Samordningsavtalen og andre avtaler som danner grunnlag for eierstyringen i Agder Energi kan leses på nettsiden www.agdereierne.no

8. Aksjonæroversikt

Statkraft Regional Holding AS er største enkeltaksjonær i Agder Energi, med 45,53 prosent av aksjene. Samlet er det likevel Agderkommunene som eier mest, med til sammen 54,47% av aksjene. Alle kommunene på Agder eier aksjer.

Statkraft Regional Holding AS:	45,525 %
Arendal kommune:	6,390 %
Kristiansand kommune:	5,300 %
Grimstad kommune:	2,963 %
Flekkefjord kommune:	2,516 %
Lyngdal kommune:	2,349 %
Kvinesdal kommune:	2,326 %
Lillesand kommune:	2,272 %
Marnardal kommune:	2,101 %
Sirdal kommune:	2,070 %
Mandal kommune:	2,000 %
Vennesla kommune:	2,000 %
Froland kommune:	1,769 %
Søgne kommune:	1,587 %
Evje og Hornnes kommune:	1,528 %
Songdalen kommune:	1,496 %
Lindesnes kommune:	1,486 %
Hægebostad kommune:	1,359 %
Farsund kommune:	1,299 %
Birkenes kommune:	1,260 %
Åmli kommune:	1,218 %
Risør kommune:	1,170 %
Valle kommune:	1,129 %
Bygland kommune:	1,111 %
Iveland kommune:	1,064 %
Tvedestrand kommune:	1,059 %
Åseral kommune:	1,028 %
Vegårshei kommune:	0,809 %
Bykle kommune:	0,735 %
Gjerstad kommune:	0,690 %
Audnedal kommune:	0,391 %

(innside bak)

Kommunene på Agder
Eierskapsmelding for Agder Energi
2017

Ønsker du å vite mer om det kommunale eierskapet i Agder Energi, følge arbeidet i Eiermøte og Arbeidsutvalget eller få oversikt over møtedatoer, medlemmer av Arbeidsutvalget m.m. kan du besøke nettsiden www.agdereierne.no

For kontakt med arbeidsutvalget kan du henvende deg til utvalgets medlemmer eller sekretariatet:

Ordkraft
Telefon 38 09 83 10
www.ordkraft.no

Mer om Agder Energi: www.ae.no
Mer om Statkraft: www.statkraft.no